

El nostre coneixement de la personalitat d'un escriptor passa sobretot pel que n'intuïm quan en llegim l'obra o per alguna entrevista, generalment poc aprofundida en algun mitjà de comunicació. És veritat que de la literatura ens importa essencialment el llibre, com de la música ens interessa el teixit de sons que ens ofereix més que no pas els fets i les circumstàncies de la biografia del seu compositor. Però endinsar-nos-hi ens convida a tenir claus significatives per a una comprensió integral del que llegim o escoltem. Un dels nostres clàssics vivents en literatura catalana és Josep Maria Sala-Valldaura, amb una trajectòria sòlida i rellevant com a poeta, assagista i traductor, al costat de la seva llarga i destacada dedicació a la docència en instituts i a la Universitat de Lleida. Doncs bé ha estat precisament aquesta universitat la que ha editat el volum *Èrato. Converses literàries amb Josep M. Sala-Valldaura*, a cura de Josep Antoni Clua, Jaume C. Pons Alorda i Joan Ramon Veny-Mesquida. Sala-Valldaura, que evita pontificar des d'un

Sala-Valldaura

CARLES DUARTE I MONTSERRAT

Diari de Girona, 10 de novembre de 2025

pedestal, té un caràcter que emergeix amb nitidesa en aquestes pàgines. Càlid, serè, conscient de la pròpia fragilitat, sensible a la dels altres, practica la reflexió, que es plasma en humor i lucidesa. Al llarg d'aquestes converses podem reconstruir el seu itinerari des de Gironella a Lleida, passant per Eivissa, Blanes, Salford, Terrassa,..., però també ens adonem del paper que hi han tingut amics com Vicenç Altaïó o Jaume Pont, els seus fills i especialment Nathalie Bittoun-Debruyne, companya

per excel·lència en el seu camí a través dels anys, però també consellera i cotraductora. A *Èrato* trobarem consideracions que convé retenir, per exemple quan hi parla de la seva manera d'aproximar-se a la poesia. Ens en diu: «El meu ofici era el de robar la veritat de les paraules», «la paraula poètica és el verb del dia setè, el que continua quan Déu calla», «la poesia desborda els límits de la racionalitat», «la poesia és un viatge cognoscitiu», «la clau, doncs, radica en el ritme, i el ritme és sobretot estructura, re-

gularitat i periodicitat, tres qualitats que hem d'assignar al vers» o, citant Jean Cocteau: «El poeta més que no pas escriure, escolta (...). El lector d'un poema, més que no pas llegir-lo, el respira». Sobre la traducció, Sala-Valldaura anota: «Traduir representa certament la manera més profunda de llegir.» Sobre l'ensenyament Sala-Valldaura afirma, amb mirada crítica: «En una època de deixadesa de les obligacions d'educar per part de moltes famílies i de la mateixa societat, no és bo unir ensenyança i educació» o «abans de jubilar-me em feia la sensació que havia regressat a un institut: tornava a coincidir amb estudiants que «resumien» un text amb més paraules que les que tenia.» Però també hi reconeix que no es fa estrany que «la joventut torni a desconfiar de la política institucional», una actitud que facilita l'ascens inquietant de l'extremisme. ■

Carles Duarte i Montserrat és poeta i lingüista